

ANAYASA HUKUKU

ÜNİTE 1 Anayasa Kavramı, Anayasacılık Akımı ve Anayasa Çeşitleri

Anayasa: Bir devletin organlarının kuruluş, işleyiş ve aralarındaki ilişkileri ve devletle birey arasındaki ilişkilerin temel kurallarını belirleyen üstün bir kanundur.

Toplum Sözleşmesi: İnsanların hayatlarını ve haklarını güvenceye kavuşturmak amacıyla, bir kısım haklarını üstün bir otoriteye (devlete) devretmektedir.

Anayasacılık: Devlet iktidarının yazılı bir anayasa ile sınırlandırılması amacını güden siyasi bir akımdır.

Sınırlı Devlet: Devlet iktidarının kişisel özgürlükler lehine etkin bir şekilde sınırlandırıldığı devletlere denir.

Katı Anayasa: Değiştirilmesi normal kanunlardan farklı ve daha güçleştirici şartlara bağlanmış olan anayasadır.

ÜNİTE 2 Türkiye’de Anayasa Gelişmelerine Genel Bakış

Ferman: Padişahın buyruğudur.

Mutlakiyet: Bir hükümdarın kayıtsız şartsız idaresi altında bulunan hükümet şeklidir.

Meclis Hükümeti: Yasama ve yürütme kuvvetlerinin, yasama organında birleşmesi ile oluşan hükümet şeklidir.

Kuvvetler Ayrılığı: Devletin yasama, yürütme ve yargı iktidarlarının farklı devlet organlarına verilmiş olmasını ifade eder.

Başkanlık Hükümeti: Yasama ve yürütme kuvvetlerinin, birbirinden kesin olarak ayrıldığı hükümet biçimidir.

Parlamentar Rejim: Yasama ve yürütme kuvvetlerinin, yumuşak veya dengeli biçimde ayrıldığı rejim modelidir.

Çoğulcu Demokrasi: Siyasal çoğunluğun etkin şekilde sınırlandırıldığı ve çeşitli siyasal ve sosyal güçlerce paylaşıldığı demokrasi anlayışı.

Çoğunlukçu Demokrasi: Çoğunlukçu Demokrasi anlayışı çoğunluk iradesinin daima kamu iyiliğine yöneldiği ve hiçbir zaman yanılmadığı varsayımına dayanır.

Sosyal Devlet: Devletin sosyal barışı ve adaleti sağlamak amacıyla toplumsal ve ekonomik yaşama müdahalesini gerekli kılan devlet anlayışıdır.

ÜNİTE 3 Millî Güvenlik Konseyi Rejimi, 1982 Anayasası’nın Yapılışı ve Başlıca Özellikleri

Kooptasyon: Kuruluşların kendi temsilcilerini kendilerinin belirlemesi yoludur.

Çerçeve Anayasa: Genel ilkeleri düzenleyen ve bunların uygulanma biçimlerini kanunlara bırakan anayasa tipidir.

Katı Anayasa: Değiştirilmesi olağan kanunlardan daha güç koşullara bağlanan anayasa tipidir.

Rasyonelleştirilmiş Parlamentarizm: Parlamentar sistemine daha işlerlik kazandırmak, gereksiz tıkanma ve bunalımları aşmak amacıyla bazı kurum ve kurulların öngörüldüğü bir modeldir.

Saf Millî İrade: Halk tarafından seçilen yasama organının ve onun içinden çıkan hükümetin, genel oyla seçilmeyen bazı kurum ve kuruluşlarca sınırlandırılmaması kuramıdır.

Laik Devlet: Gerek dine bağlı devlet, gerekse devlete bağlı din sistemlerini reddeden, din ve devlet işlerini bütünüyle birbirinden ayıran yönetim sistemidir.

ÜNİTE 4 Devletin Temel Nitelikleri

Demokrasi: Yöneticilerin bütün yönetilenler tarafından serbest ve dürüst seçimler yoluyla seçildiği rejimdir.

Genel Oy: Servet, vergi öğrenim durumu ve cinsiyet nitelik sınırlandırmaları olmaksızın bütün yurttaşların oy kullanma hakkına sahip olmasıdır.

Sınıf Egemenliği: Ülke içindeki üstün gücün bir sınıfın elinde toplanması ve bütün diğer sınıfların egemenliği kullanmasından dışlanmasıdır.

Ölçülülük İlkesi: Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasında sınırlama aracının gerçekleştirmeye elverişli olması ve araç ile amaç arasında ölçülü bir oranın olmasıdır.

Sosyal Devlet: Devletin toplumsal barışı ve adaleti sağlamak üzere sosyoekonomik yaşama etkin müdahalesini gerekli gören devler türüdür.

Jandarma Devlet: Devletin görevlerini iç ve dış güvenliği sağlamakla sınırlayan iç ve sosyoekonomik yaşama müdahalesini zararlı sayan devlet anlayışıdır.

Şekli Hukuki Eşitlik: Kanunların genel ve soyut nitelik taşıması, yani kapsadığı herkese eşit olarak uygulanmasıdır.

Maddi Hukuki Eşitlik: Aynı durumda bulunanlara, haklarda ve ödevlerde, yararlarla ve yükümlülüklerde, yetkilerde ve sorumluluklar ile fırsatlarda ve hizmetlerde eşit davranılmasıdır.

Pozitif Ayrımcılık: Toplumda sosyal; ekonomik ve fiziksel nedenlerle dezavantajlı durumda olan birey ve gruplar lehine ayrımcılık yapılmasıdır.